

Tagállami jog - Románia



Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [ro](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítónk.

Ez az oldal tájékoztatást nyújt a román jogrendszerről és áttekintést ad a román jogról.

Jogforrások

A román jog forrásai az alábbiak:

- a román alkotmány;
- a parlament által elfogadott törvények (alkotmányos törvények, organikus (sarkalatos) törvények és rendes törvények);
- Románia elnökének rendeletei;
- a kormány jogalkotási aktusai (rendeletek, sürgősségi rendeletek, határozatok);
- a központi államigazgatás által kibocsátott jogalkotási aktusok (miniszteri rendeletek, utasítások és szabályzatok);
- a helyi önkormányzatok (megyei és települési önkormányzatok és a bukaresti önkormányzat) által kibocsátott jogalkotási aktusok;
- európai uniós jogszabályok (rendeletek, irányelvek);
- azok a nemzetközi szerződések, amelyekben Románia részes fél.

Jogszabálytípusok – leírás

A román jogrendszer az alábbi jogszabályokból épül fel:

- Románia legmagasabb szintű jogszabálya **az alkotmány**. Az alkotmány szabályozza Románia – mint egységes és oszthatatlan nemzetállam – felépítését, továbbá a törvényhozó, a végrehajtó és a bírói hatalom közötti, valamint az állami szervek, az állampolgárok és a jogi személyek közötti viszonyokat.
- Az alkotmányos törvényeket az alkotmányozó hatalom – vagyis az e célból megválasztott és összehívott alkotmányozó gyűlés – fogadja el.
- Az **organikus törvények** szabályozzák az állam számára nagy jelentőségű kérdéseket, így többek között az államhatárokat, a román állampolgárságot, az állami címet és pecsétet, a tulajdont és az öröklést, a népszavazások szervezését és tartását, a büncselekményeket, a büntetéseket és a büntetések végrehajtását, a Magisztratúra Legfelsőbb Tanácsa, a bíróságok, az ügyészségek és a Számvevőszék felépítését és működését, a hatóságok intézkedése következtében sérelmet szenvedett egyének jogait, a honvédelmet, a kormányzati szervek felépítését és a politikai pártokat.
- A **rendes törvények** rendelkeznek minden egyéb, az organikus törvények által nem szabályozott területről. A rendes törvények nem módosíthatják a magasabb szintű normákat, azaz az organikus törvényeket vagy az alkotmányt.
- Különleges esetekben (a parlament törvénykezési szünetében) bizonyos, a parlament által meghatározott területek **kormányrendeletekkel** is szabályozhatók. Ilyen rendelet külön felhatalmazási aktus alapján, az abban meghatározott keretek között és feltételek mellett bocsátható ki. Rendkívüli helyzet esetén a kormány bármely területen sürgősségi rendeletet bocsáthat ki, amennyiben azt szükségesnek ítéli.
- A **kormányhatározatok** meghatározzák a törvények hatékony végrehajtásának módját, illetve végrehajtásuk egyéb szervezeti kérdéseit.
- A **központi államigazgatás által kibocsátott jogalkotási aktusokat** (rendeleteket és utasításokat) kizárólag törvények, kormányhatározatok és kormányrendeletek alapján, azok végrehajtása érdekében bocsátják ki.

- **Az önálló közigazgatási hatóságok is jogi aktusokat bocsáthatnak ki.**
- **A helyi önkormányzati szervek** (megyei és települési önkormányzatok, bukaresti önkormányzat) **által kibocsátott jogalkotási aktusok** a helyi önkormányzatok szerveinek hatáskörébe tartozó területeket szabályozzák.

Egyéb jogforrások

- Az emberi jogokról szóló európai egyezményhez kapcsolódó ítélkezési gyakorlat és az európai uniós bíróságok ítélkezési gyakorlata.
- Noha a belföldi ítélkezési gyakorlat nem jogforrás, a Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszék határozatai – amelyek feladata az egyes jogszabályok egységes értelmezésének biztosítása – mindenképpen másodlagos jogforrásnak tekintendők. Emellett másodlagos jogforrásnak tekinthetők az Alkotmánybíróság azon határozatai, amelyek mindenkire vonatkoznak (*erga omnes* hatályúak), és nemcsak az adott ügy feleire nézve (*inter partes litigantes*) fejtenek ki joghatást.
- A polgári törvénykönyvről szóló 287/2009. törvény 1. cikke értelmében a polgári jog forrásai lehetnek a jogszabályok, valamint **a gyakorlat és az általános jogelvek**. A „gyakorlat” ez esetben a hagyományokat (szokást) és a szakmai gyakorlatokat jelenti.
- A fent említett rendelkezések a következő szabályokat határozzák meg a gyakorlat jogforrásként történő alkalmazására vonatkozóan:
 - a gyakorlat a jog által nem szabályozott esetekben alkalmazandó. Irányadó gyakorlat hiányában a hasonló helyzetekre vonatkozó jogszabályi rendelkezések, ilyenek hiányában pedig az általános jogelvek alkalmazandók;
 - a jog által szabályozott esetekben a gyakorlat csak akkor alkalmazandó, ha a jogszabályok kifejezetten hivatkoznak a gyakorlatra;
 - csak a közrenddel, valamint az általánosan elfogadott erkölcsi elvekkel összhangban álló gyakorlat ismerhető el jogforrásként;
 - a gyakorlat fennállását és tartalmát az érdekelt félnek kell bizonyítania. Az adott területen engedélyezett testületek vagy szervek által összeállított gyűjteményekben közzétett gyakorlatokat az ellenkező bizonyításáig fennállónak vélelmezik.

Jogforrási hierarchia

A romániai jogforrási hierarchia a következőként alakul:

- A jogforrási hierarchia csúcán a román alkotmány és az alkotmányos törvények találhatóak. Minden egyéb jogszabálynak és normának összhangban kell velük lennie.
- A parlament által minősített többséggel elfogadott organikus törvények a második helyet foglalják el a jogforrási hierarchiában.
- A parlament által egyszerű többséggel elfogadott rendes törvények jelentik a normák harmadik szintjét. Rendes törvény nem módosíthatja az organikus törvényt és az alkotmányt.
- A normák negyedik kategóriáját a kormányrendeletek jelentik.
- A jogforrási hierarchia ötödik szintjén a kormányhatározatok találhatóak.
- A központi államigazgatás és az önálló közigazgatási hatóságok által kibocsátott jogalkotási aktusok a jogforrási hierarchia hatodik szintjén találhatóak.
- A helyi önkormányzati szervek (megyei és települési önkormányzatok, bukaresti önkormányzat) által kibocsátott jogalkotási aktusok helyezkednek el a jogforrási hierarchia legalsó szintjén.

Intézményi keretek

A jogszabályok elfogadásáért felelős intézmények

Az alkotmány szerint az állam alapját az alkotmányos demokrácia alapelvei képezik, azaz **a hatalmi ágak** (törvényhozó, végrehajtó és bírói hatalom) **szétválasztásának és egyensúlyának elve, valamint a fékek és ellensúlyok elve**.

A parlament, a kormány és a bírói szervek gyakorolják a közöttük megosztott hatalmat. Az Alkotmánybíróság, a román ombudsman, a Számvevőszék és a Jogalkotási Tanács szintén garantálják a hatóságok és az állampolgárok között a hatalom egyensúlyát.

A parlament az állampolgárok legfőbb képviseleti szerve és az ország egyetlen törvényhozó hatalma. A parlament a [Képviselőházból](#) és a [Szenátusból](#) áll. Főszabály szerint **törvényhozói hatalommal** kizárólag a parlament rendelkezik, azonban bizonyos esetekben ezt a feladatot megosztja a végrehajtó hatalommal (a kormánnyal) és a választókkal (az állampolgárokkal).

[A kormány](#) a Parlament által elfogadott külön törvény felhatalmazása alapján rendeleteket bocsáthat ki. Sürgős intézkedést igénylő rendkívüli helyzetben a kormány sürgősségi rendeleteket is kibocsáthat.

A törvényalkotási folyamat

A törvényalkotási folyamat három szakaszból áll:

1. A kormányzati szakasz vagy a parlamenti szakaszt megelőző szakasz az alábbiakat jelenti:

- a törvénytervezet kormányzati szintű kidolgozása és elfogadása;
- a törvénytervezet társadalmi vitára bocsátása a törvényben megállapított feltételekkel;
- a Jogalkotási Tanács, a minisztériumok és egyéb intézmények általi jóváhagyás;
- a törvénytervezet kormányzati szintű elfogadása.

2. A parlamenti szakasz az alábbiakat jelenti:

- a törvénytervezet továbbítása az egyik parlamenti kamara (a Képviselőház vagy a Szenátus mint első kamara) részére, a román alkotmány által megállapított hatáskörök függvényében;
- a törvénytervezet vitája és a róla szóló jelentés/vélemény elfogadása az állandó parlamenti bizottságokban (bizonyos helyzetekben különbizottságok hozhatók létre);
- az első kamara plenáris ülésén megvitatja a törvénytervezetet és az ahhoz kapcsolódó törvényjavaslatot. Az első kamara a parlament állandó hivatalához történő benyújtás napjától számított 45 napon belül nyilatkozik a törvénytervezetről és a törvényjavaslatról.
- Törvénykönyvek vagy egyéb, különösen összetett törvények esetében a határidő az állandó hivatalhoz történő benyújtás napjától számított 60 nap.
- Sürgősségi kormányrendelet esetében a határidő 30 nap.
- A határidő túllépése esetén a törvénytervezetek és törvényjavaslatok elfogadottnak tekintendők, és végleges döntés céljából a Képviselőház elé kerülnek.

Ezt követően a törvénytervezetről / törvényjavaslatról szavaznak (elfogadják vagy elutasítják), majd továbbítják a döntéshozó kamarához (a Képviselőházhoz vagy a Szenátushoz), amely elfogadja a jogalkotási aktus végleges változatát.

3. A parlament utáni szakasz az alábbiakra utal:

- a jogszabály alkotmányossági vizsgálata (*a priori* ellenőrzés) (az Alkotmánybíróság igazolja, hogy a jogszabály nem ellentétes az alkotmánnyal). Ezt az ellenőrzést kérheti [Románia elnöke](#), valamelyik kamara elnöke, a kormány, a Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszék, a román ombudsman, illetve legalább 50 képviselő vagy 25 szenátor, továbbá hivatalból is elvégezhető.
- Végül az elnök a törvényt annak kézhezvételétől számított 20 napon belül **kihirdeti**. Ha az elnök a törvény újratárgyalását vagy alkotmányosságának vizsgálatát kéri (előbbi csak egyszer lehetséges), a törvényt attól a naptól számított 10 napon belül kell kihirdetni, amikor az Elnök azt – a törvény újratárgyalását vagy alkotmányosságának az Alkotmánybíróság általi igazolását követően – kézhez vette.
- A törvény Románia hivatalos közlönyének I. részében történő megjelenését követő három napon belül, vagy a törvényben megállapított későbbi időpontban lép hatályba.

Jogi adatbázisok

A Jogalkotási Tanács által tervezett, üzemeltetett és frissített [romániai jogi adatbázis](#) ingyenes hozzáférést biztosít a romániai jogszabályokhoz.

Ez a *Repertoriul legislației României*® [román jogtár] – a hivatalos romániai jogszabálygyűjtemény – online változata, amely pontos és valósághű információkat tartalmaz az egyes jogszabályok különböző időpontoknak megfelelő állapotáról.

Az adatbázis 1864-től a mai napig tartalmazza a jogszabályokat.

Az adatok az alábbi keresési kritériumok alapján érhetőek el:

- a jogalkotási aktus kategóriája/típusa;
- szám;
- kibocsátás éve (időszaka);
- az elfogadás és a közzététel napja között eltelt idő;
- hivatalos közzététel (típus, szám, év);
- a címben szereplő kulcsszavak;
- a jogi aktus állapota (hatályos, már nem hatályos);
- egyéb szempontok (jogalkotási aktus, egyedi jogi aktus / közzétett, közzé nem tett).

A **Jogalkotási Tanács** belső hálózatán megtalálható adatbázis a törvénytervezetek jóváhagyásához szükséges, valamint a törvényhozási folyamat során hasznos, naprakész és részletes jogi információkat tartalmaz.

Egy másik jogi [adatbázis](#) (bár eltérő elrendezéssel) a [Képviselőház](#) (a parlament egyik kamarája) honlapjáról érhető el. A keresések az alábbiakon alapulhatnak:

- a jogalkotási aktus típusa;
- szám;
- dátum;
- a jogalkotási aktust kibocsátó hatóság;
- a kihirdetés dátuma és a kulcsszavak (mind az aktus címében, mind a főszövegében).

Ingyenes-e az adatbázishoz való hozzáférés?

Igen, az adatbázishoz való hozzáférés **ingyenes**.

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Utolsó frissítés: 20/03/2014